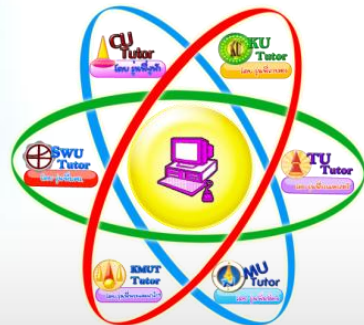

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒

ทักษะในการสร้างงานทัศนศิลป์

รายวิชาพื้นฐานศิลปะ

ทัศนศิลป์ ศ 23101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1

เรื่องที่ 1

การสร้างงานทัศนศิลป์ทั้งไทยและสากล

ทัศนศิลป์ไทย

การสร้างงานทัศนศิลป์ทั้งไทยและสากล

ทัศนศิลป์ไทย

ทัศนศิลป์ไทยหมายถึง ศิลปะที่มองเห็นความงามได้จาก
รูปลักษณ์ รับรู้ได้จากประสาทสัมผัสทางตา สัมผัสจับต้องได้
และกินระวางพื้นที่ในอากาศ ได้แก่ จิตรกรรมไทย
ประติมากรรมไทย และสถาปัตยกรรมไทย ที่มีรูปแบบเป็น
เอกลักษณ์ประจำชาติของไทย

การสร้างงานทัศนศิลป์ทั้งไทยและสากล

ภาพทวารบาลหลังบาน
ประตูพระอุโบสถวัดสุวรรณาราม
ธนบุรี เป็นภาพจิตรกรรมไทย

แสดงความงามของเทวดา
ซึ่งอยู่ในแบบแผนการเขียนภาพของ
ไทยที่เป็นเอกลักษณ์ของหมวดนาฏ
ด้วยการแสดงความงามรูปลักษณะ
แบบสลัبد้านของใบหน้าและร่างกาย

การสร้างงานทัศนศิลป์ทั้งไทยและสากล

สร้างสรรค์ขึ้นจากอุดมคติ **(IDEALISTIC)** มาสู่ความจริงตามธรรมชาติ ซึ่งมีรากฐานแนวคิดเชื่อมโยงมาจากคตินิยม ความเชื่อทางพุทธศาสนา เนื้อหาในวรรณคดีไทย และวิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบวัฒนธรรมไทย เช่น การวาดภาพหญิงงามในงานจิตรกรรมไทย ถูกเนรมิตรูปลงจากอุดมคติซึ่งพรรณนาไว้ในวรรณคดีไทยว่าจะต้องมีลักษณะ “คิ้วโก่งดั่งคันศร ตางามดั่งกวาง ปากงามดั่งกระจับ หน้างามดั่งดวงจันทร์ แขนอ่อนดั่งวงช้าง”

การสร้างงานทัศนศิลป์ทั้งไทยและสากล

การสร้างพระพุทธรูป จะต้องมีการพักตร์เปี่ยมไปด้วยเมตตา
แฝงไว้ซึ่งอาการอันสงบนิ่งเป็นสมาธิ พระวรกายอ่อนช้อยปราศจาก
กลิ่นเนื้ออย่างมนุษย์และให้ความรู้สึกเบาลอย เพื่อแสดงให้เห็นถึงความ
หลุดพ้นอยู่เหนือโลกีย์

ประติมากรรมรูปยักษ์แบกรอบฐานเจดีย์ในพระบรมมหาราชวัง
และวัดพระศรีรัตนศาสดารามสร้างขึ้นจากอุดมคติความเชื่อตามลัทธิ
ศาสนาพราหมณ์ฮินดูของอินเดีย ซึ่งเป็นสัญลักษณ์แสดงถึงการแบกเขา
พระสุเมรุ และการสร้างหลังคาหลายชั้นในงานสถาปัตยกรรมไทย

การสร้างงานทัศนศิลป์ทั้งไทยและสากล

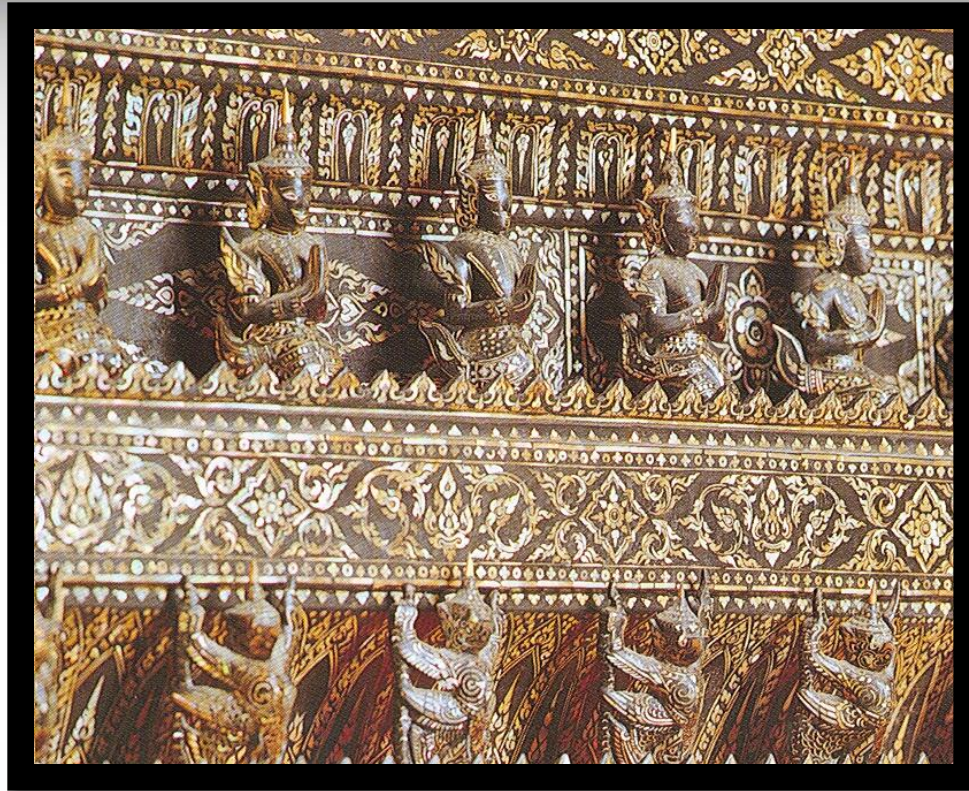
ภาพจิตรกรรมไทยที่แสดงความงามของผู้หญิงตามอุดมคติซึ่งพรรณนาไว้ในวรรณคดีไทย

การสร้างงานทัศนศิลป์ทั้งไทยและสากล

พระพุทธรูปปางลีลา ศิลปะสุโขทัย
ที่เนรมิตสร้างสรรค์ความงามขึ้นตามอุดม
คติด้วยฝีมือของช่างชั้นสูง

การสร้างงานทัศนศิลป์ทั้งไทยและสากล

ประติมากรรมรูปยักษ์แบกรอบฐานเจดีย์ในพระบรมมหาราชวัง

การสร้างงานทัศนศิลป์ทั้งไทยและสากล

พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาทในพระบรมมหาราชวัง ศิลปะรัตนโกสินทร์
มีหลังคาซ้อนกันหลายชั้นสร้างสรรค์ได้อย่างงดงามตามอุดมคติ

งานทัศนศิลป์ไทยกับการเขียนภาพตามแบบแผน

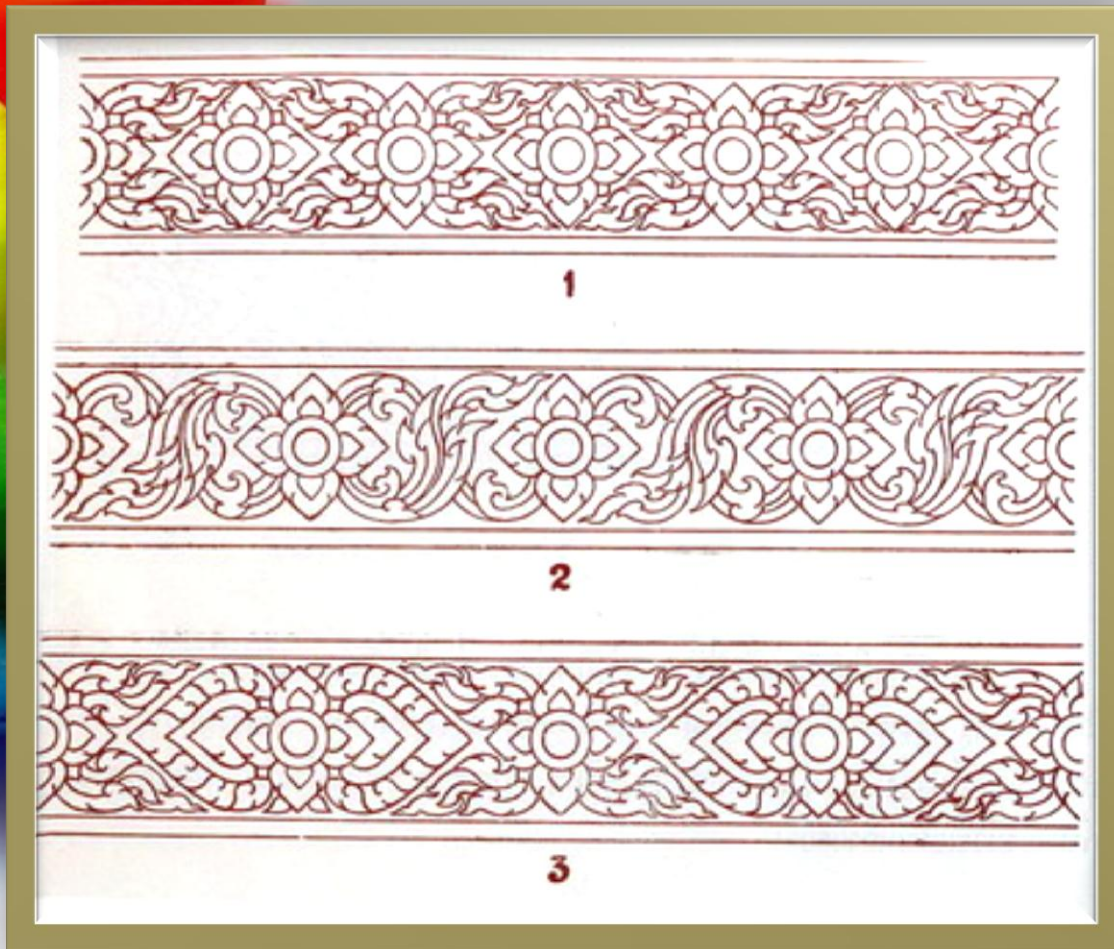

งานทัศนศิลป์ไทยกับการเขียนภาพตามแบบแผน

คือ ภาพลวดลายที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจาก
ธรรมชาติของต้นไม้ ดอกไม้ ใบไม้ เปลวไฟ
 ฯลฯ แล้วนำมาออกแบบสร้างสรรค์เป็นศิลปะ
ลวดลายไทย เช่น กระจกเปลว ประจํายาม
กำมปู และกระจังตาอ้อย

กระจก

งานทัศนศิลป์ไทยกับการเขียนภาพตามแบบแผน

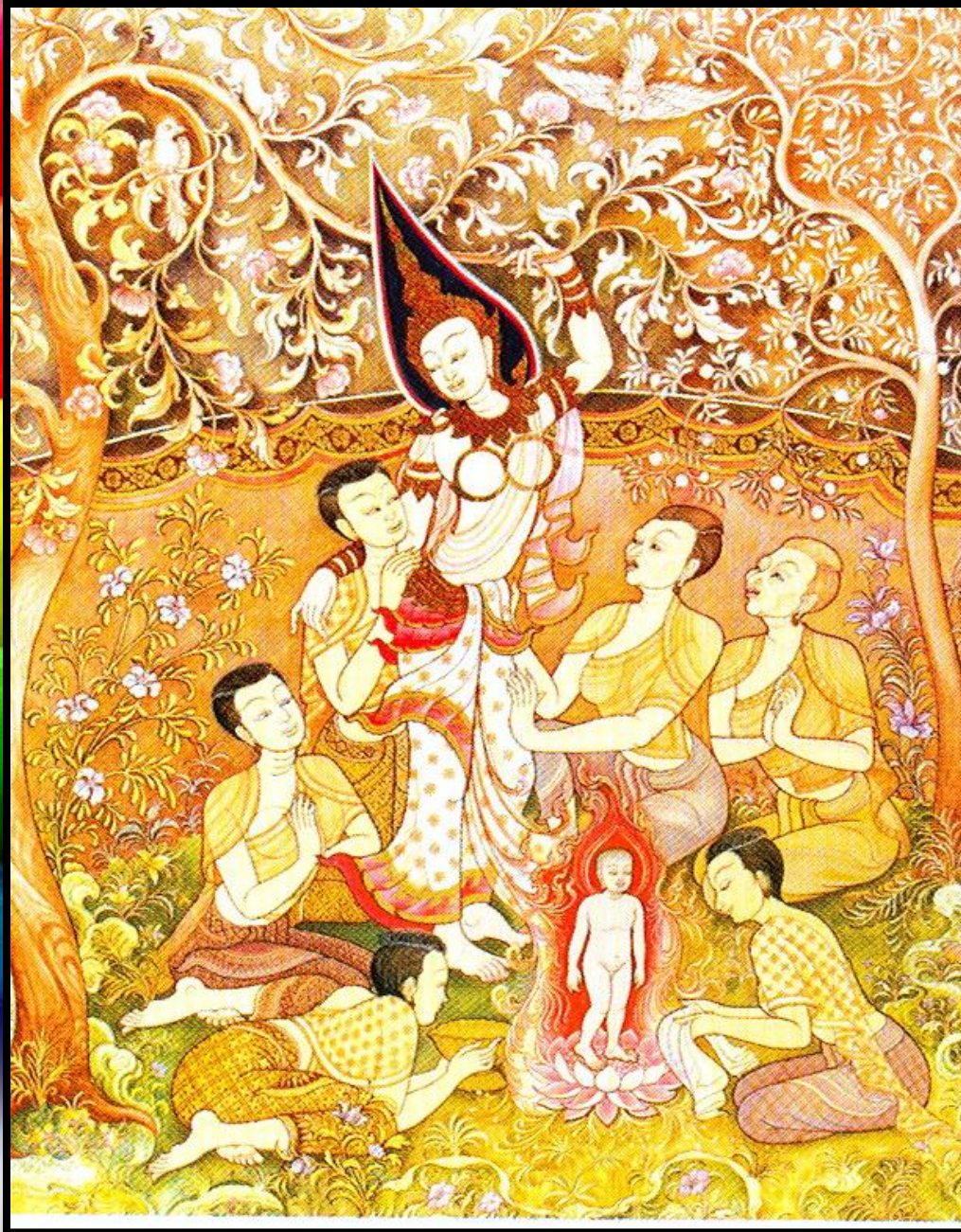

กระหนก

งานทัศนศิลป์ไทยกับการเขียนภาพตามแบบแผน

นารี

คือ ภาพเขียนหน้าและร่างกายทั้งตัวของ
เทวดา นางฟ้า พระ นาง กุมาร และคนใน
อิริยาบถต่างๆ ภาพจะไม่แสดงอารมณ์ในส่วน
ของใบหน้า แต่จะแสดงออกด้วยท่าทาง

นารี

ตัวอย่างภาพหมวดนารีตั้งแต่
เทวดาลงมาถึงภาพคน

งานทัศนศิลป์ไทยกับการเขียนภาพตามแบบแผน

คือ ภาพเขียนนอมมนุษย์ต่างๆ เช่น ภาพยักษ์
และภาพลิง ภาพหมวดกระบี่นี้จะมีปรากฏ
อยู่ในงานจิตรกรรมฝาผนัง เรื่องรามเกียรติ์
วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ยักษ์มักจะเป็นตัว
ผู้ร้าย เช่น ทศกัณฐ์ ส่วนลิงมักจะเป็นทหาร
ของพระราม เช่น หนุมานและสุกริพ

กระบี่

ภาพจิตรกรรมฝาผนังเรื่องรามเกียรติ์ ตอนหนุมานทอดตนเป็นสะพานให้กองทัพ
พระรามข้ามมหาสมุทรกลับกรุงศรีอยุธยา จิตรกรรมฝาผนังพระระเบียงวัดพระศรี
รัตนศาสดาราม ลีที่ใช้เป็นสัญลักษณ์ของผิวกายหนุมานคือสีขาว

กระปิ

กระบี่

สุครีพทหารของพระรามมีผิวกายเป็นสัญลักษณ์สีแดง

งานทัศนศิลป์ไทยกับการเขียนภาพตามแบบแผน

คือ ภาพสัตว์ต่างๆ ที่เขียนสร้างสรรค์ขึ้น โดยได้รับแรงบันดาลใจจากธรรมชาติ และจินตนาการขึ้นมาใหม่จากเนื้อหาเรื่องราว

กษะ

งานทัศนศิลป์ไทยกับการเขียนภาพตามแบบแผน

ภาพสัตว์สามัญ

ภาพสัตว์หิมพานต์

ศิลปะ

ภาพสัตว์ทั่วไปในธรรมชาติที่นำมาเขียน
แสดงความงามของรูปร่าง สัตว์ส่วน ด้วย
เส้นให้ดูอ่อนช้อย เช่น ภาพช้าง ม้า วัว
ควาย กวาง กระต่าย กระรอก และนก

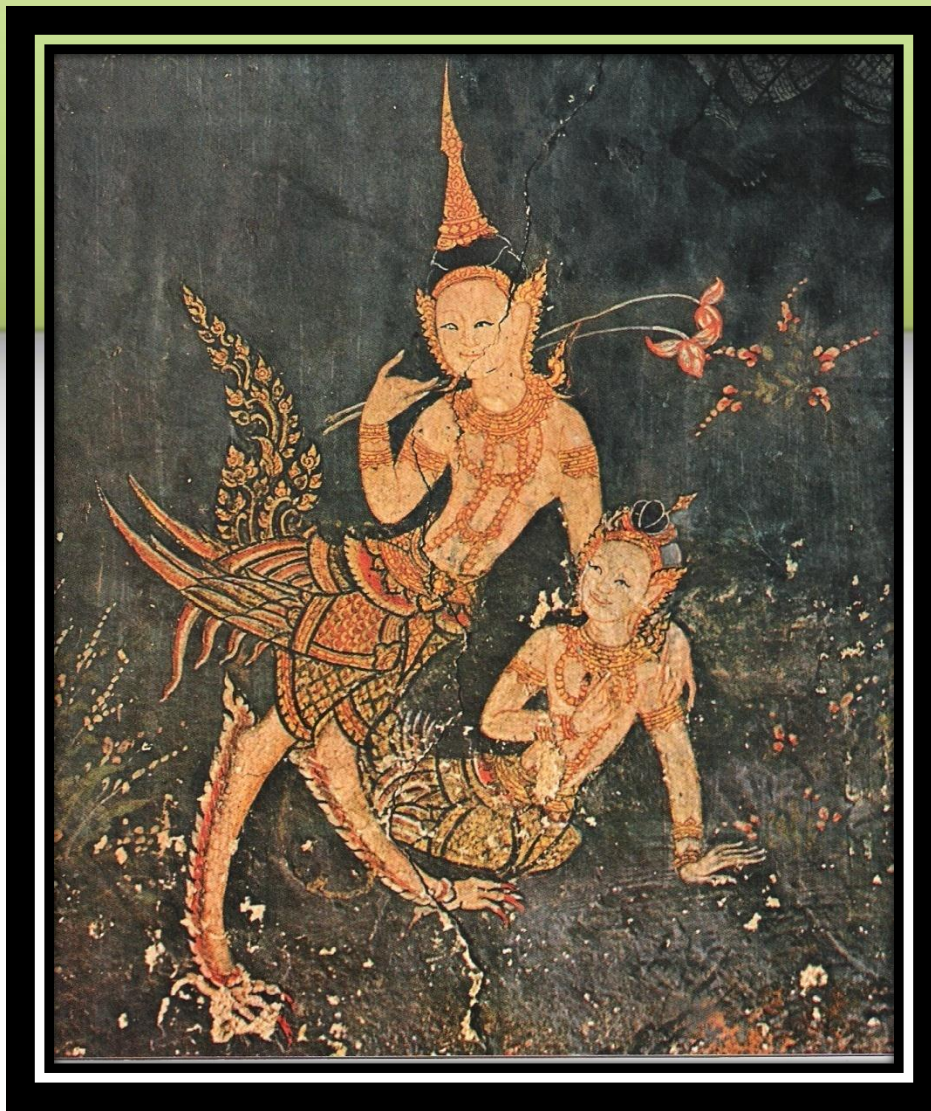
ภาพสัตว์สามัญ

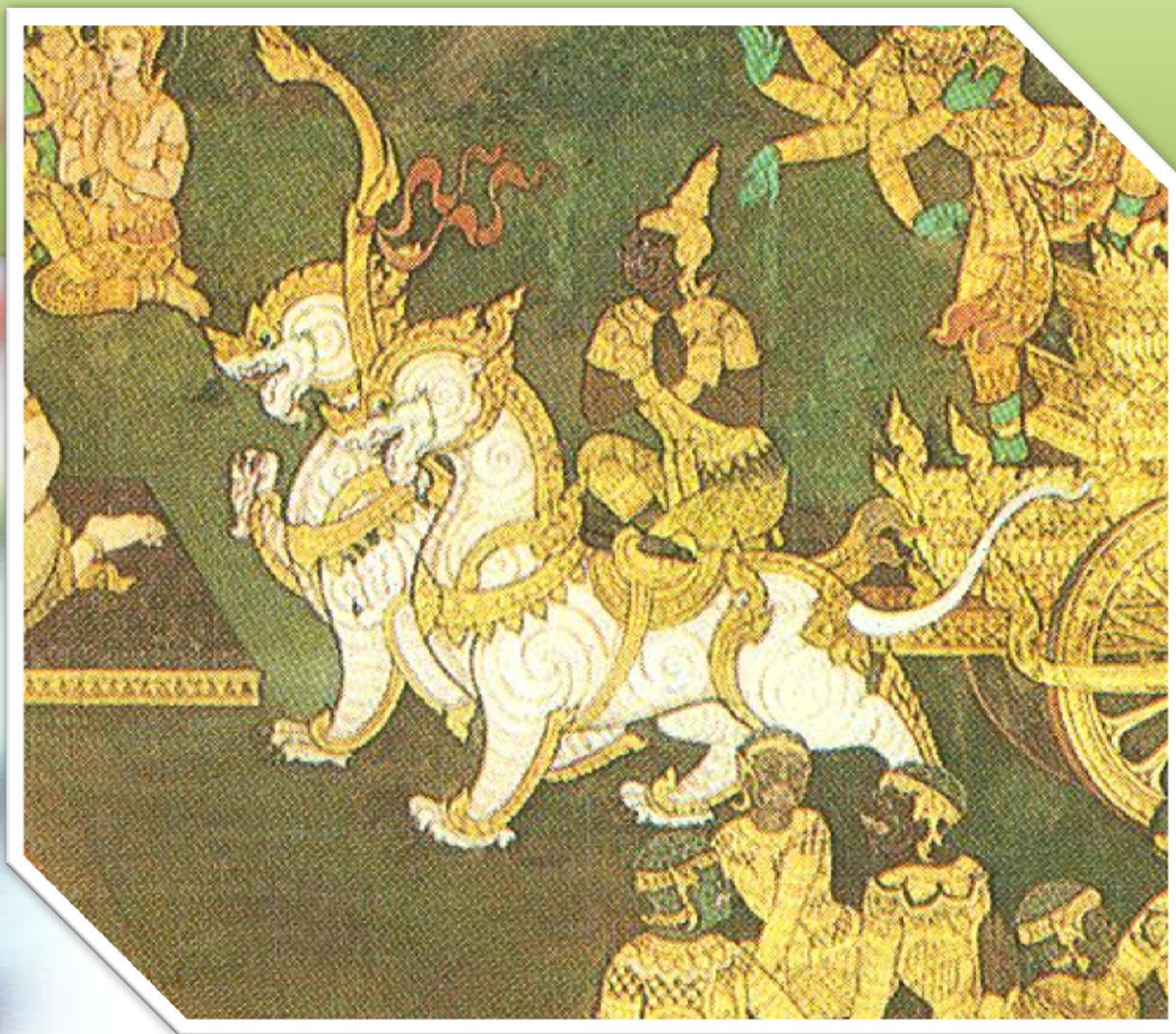
ภาพวาดรูปสัตว์สามัญในงานศิลปะไทย

ภาพสัตว์ที่เขียนขึ้นจากจินตนาการ โดย
ได้ข้อมูลและแรงบันดาลใจมาจากเนื้อหา
เรื่องราวในคัมภีร์ ชาดก ตำนาน และ
วรรณคดีไทย เช่น พญานาค พญาราชสีห์
คชสีห์ กิณรี กิเลน และม้านิลมังกร

ภาพสัตว์หิมพานต์

ภาพกนิฐกับลูกในป่าหิมพานต์ จิตรกรรมฝาผนัง วิหารพระศรีศากย
มุนี วัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร กรุงเทพมหานคร

ภาพพญาราชสีห์

กระหนก นารี กระบี่ และคชะกักับการสร้างงานทัศนศิลป์ไทย

จิตรกรรมไทย

ประติมากรรมไทย

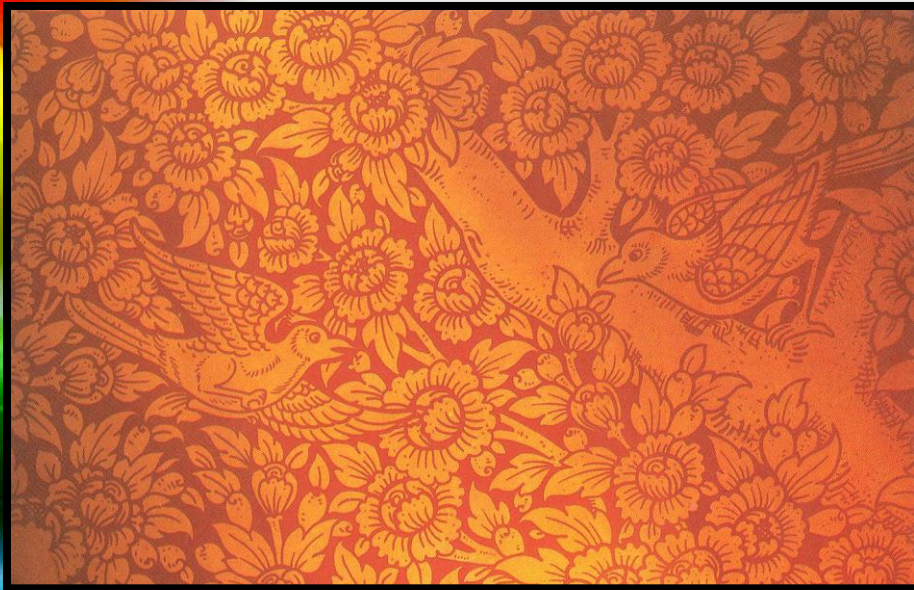

สถาปัตยกรรมไทย

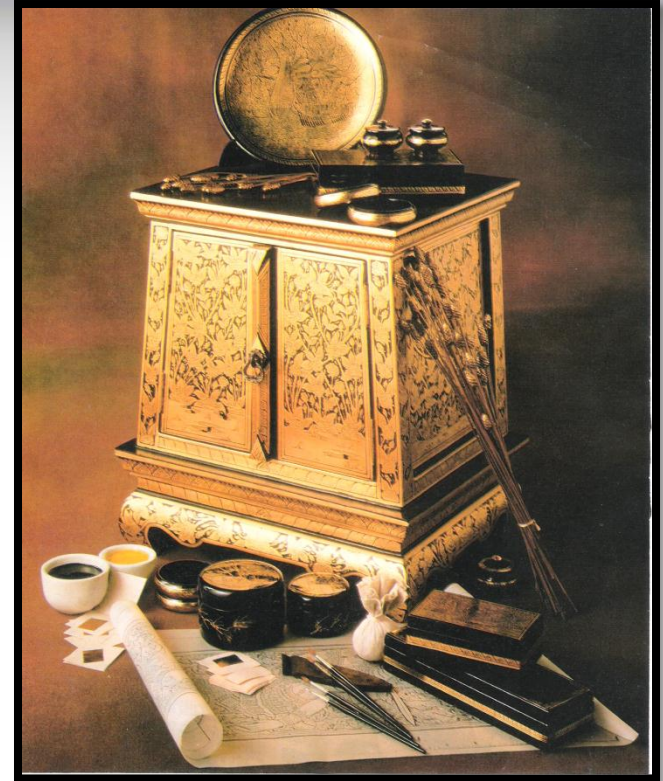
จิตรกรรมไทย

1.1 จิตรกรรมลวดลาย เช่นนำมาออกแบบใช้เขียนเป็นลายไทยต่างๆ ด้วยวิธีการเขียนแบบลายเส้นหรือลงสี และแบบลายรดน้ำ เพื่อใช้ในการประดับตกแต่งเพดาน ต้นเสา ฝาผนัง โบสถ์ วิหาร บานประตู บานหน้าต่าง ตู้ และฉากบังตา

จิตรกรรมไทย

ภาพลวดลายรดน้ำ

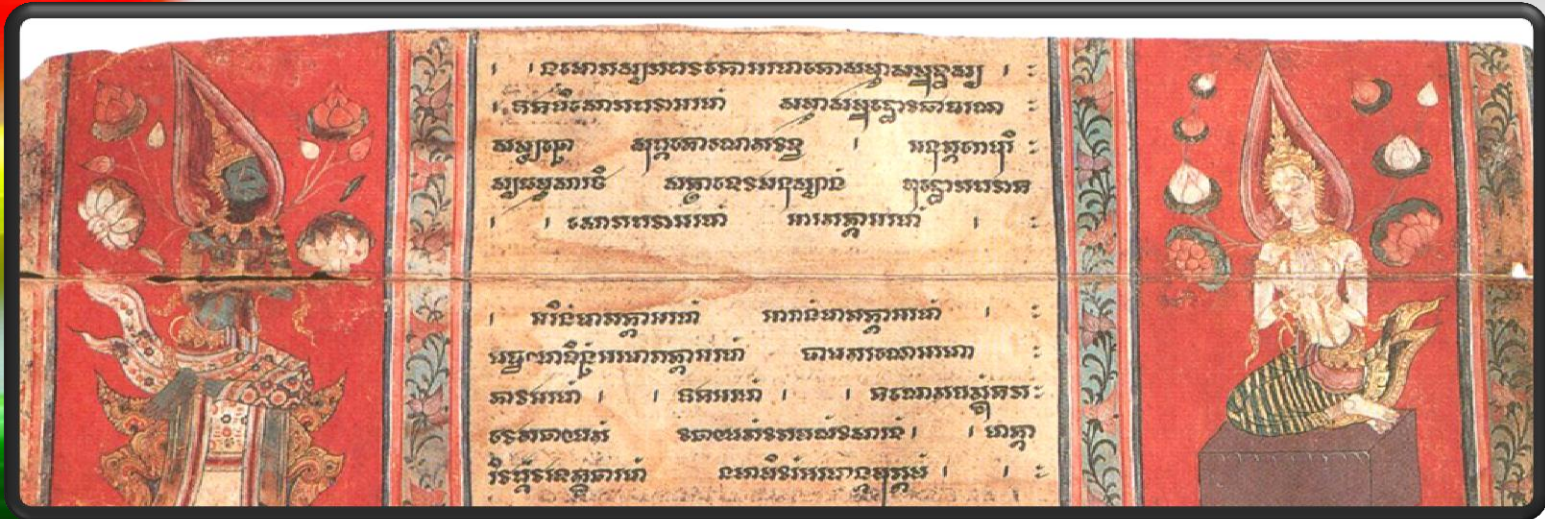

ภาพลายรดน้ำตกแต่งประตู
หรือหน้าต่างหรือตู้พระธรรม

จิตรกรรมไทย

1.2 จิตรกรรมประกอบหนังสือ เช่น นำมาออกแบบเป็นภาพประกอบหนังสือเกี่ยวกับศาสนาพุทธ ตำรา คัมภีร์ ในสมุดข่อยของคนไทยสมัยก่อน

จิตรกรรมไทย

ภาพจิตรกรรมประกอบในสมุดข่อย

จิตรกรรมไทย

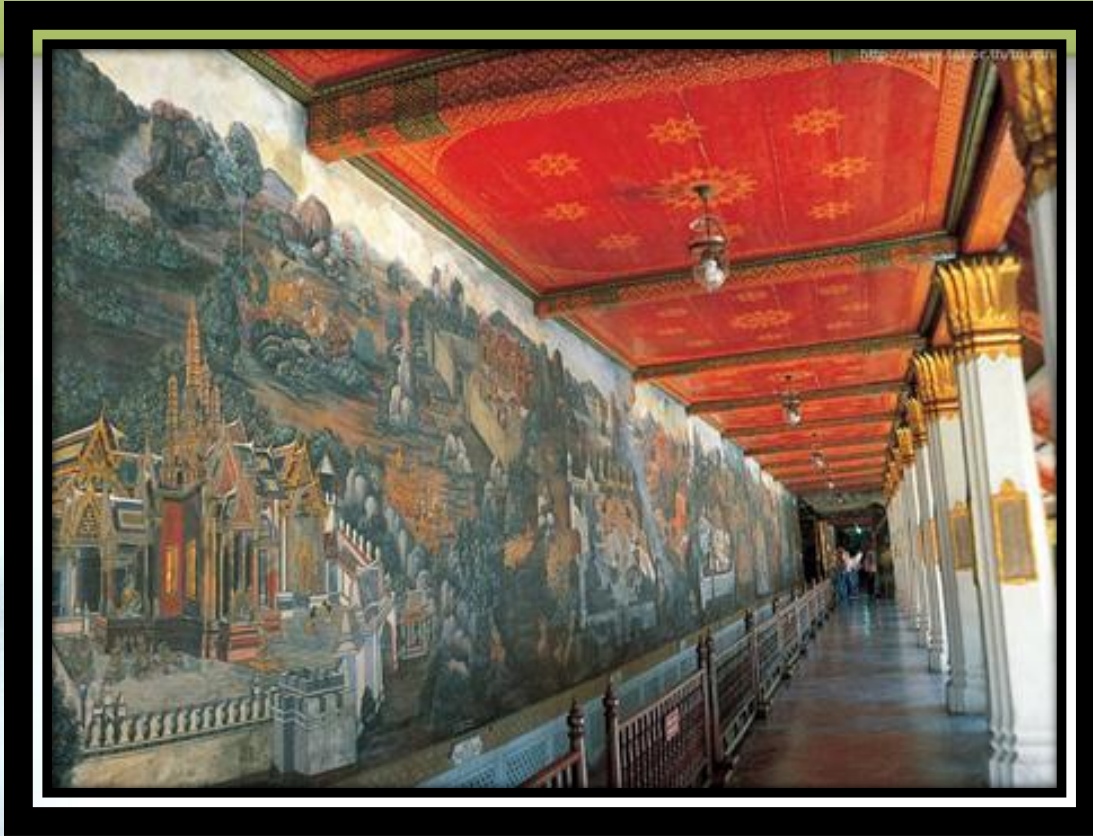
1.3 จิตรกรรมฝาผนัง เช่นนำมาออกแบบเขียนเป็น
ภาพประกอบเรื่องแบบพหุรงค์ค์ เพื่อใช้เล่าเรื่องเกี่ยวกับพุทธ
ศาสนา วรรณคดีไทยและประวัติศาสตร์

จิตรกรรมไทย

จิตรกรรมฝาผนังเรื่องรามเกียรติ์ การเขียนภาพคน ลิง ยักษ์และสัตว์ใช้วิธีร่างภาพตามแบบการเขียนของหมวดนารี กระบี่ คชะ ส่วนรายละเอียดในเครื่องแต่งกายและพาหนะใช้หมวดกระหนกช่วยเสริมให้ดูงามวิจิตรขึ้น

จิตรกรรมไทย

จิตรกรรมฝาผนัง วัดพระแก้ว กรุงเทพมหานคร วัดพระแก้ว ศาสนสถานคู่บ้านเมืองสยาม งาม
ด้วยสถาปัตยกรรมล้ำเลิศราวเมืองสวรรค์ มีจิตรกรรมร้อยเรียงเล่าขานตำนานเรื่องรามเกียรติ์

กระหนก นารี กระบี่ และคชะกักับการสร้างงานทัศนศิลป์ไทย

จิตรกรรมไทย

ประติมากรรมไทย

สถาปัตยกรรมไทย

ประติมากรรมไทย

ในการปั้น แกะสลักเมื่อได้รูปร่าง รูปทรงของนารี กระบี่ และค
ชะแล้ว ก็ต้องนำลายไทยหมวดกระหนกมาเสริมแต่งให้ดูงามสมบูรณ์
แบบ เช่นงานสลักไม้ ลงรักปิดทองตกแต่งไขนเรือครุฑเห็นเห็น

ประติมากรรมไทย

โขนเรือครุฑเหินเห็จ

กระหนก นารี กระบี่ และคชะกักับการสร้างงานทัศนศิลป์ไทย

จิตรกรรมไทย

ประติมากรรมไทย

สถาปัตยกรรมไทย

สถาปัตยกรรมไทย

บทบาทของกระหนก นารี กระปี่ และคชะ เข้ามาเกี่ยวข้องในลักษณะของการนำจิตรกรรม ประติมากรรมมาช่วยตกแต่งทรงอาคารและบริเวณให้ดูสวยงามขึ้น เช่น การนำจิตรกรรมทางลวดลาย จิตรกรรมฝาผนังมาใช้ตกแต่งภายในอาคารที่เพดาน เสา ฝาผนัง และการนำประติมากรรมมาใช้ตกแต่งภายนอกของอาคารตามหน้าบัน หัวเสา ฐานโอบสถ์ ราวบันได

สถาปัตยกรรมไทย

ลายปูนปั้นที่นำมาใช้ตก
แต่งหน้าบัน วัดเขาบันไดอิฐ
จังหวัดเพชรบุรีให้ดูงามวิจิตร

การเขียนภาพลายไทยพื้นฐาน

1. แม่ลายกระจัง

2. แม่ลายประจำยาม

3. แม่ลายกระหนก

การเขียนภาพลายไทยพื้นฐาน

เป็นลายที่มีลักษณะเรียงต่อกันและมีฐานเป็นเส้นขอบ นิยมใช้ประดับตามกรอบหรือขอบต่างๆ เช่น ตามขอบชั้นของธรรมมาสน์ ขอบประตู หน้าต่างและขอบผนังอาคาร โบสถ์ วิหาร เป็นต้น

1.แม่ลายกระจัง

1.แม่ลายกระจัด

1.1 กระจัดพื้นปลา

1.2 กระจัดตาอ้อย

1.3 กระจัดใบเทศ

1.4 กระจัดปฏิกูญาน

1.5 กระจัดรวน

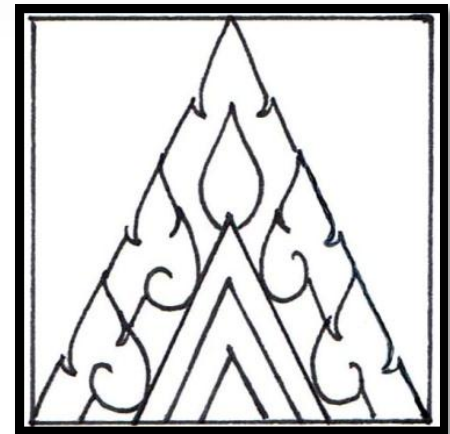
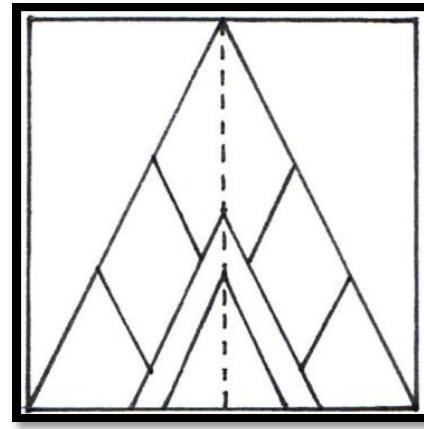
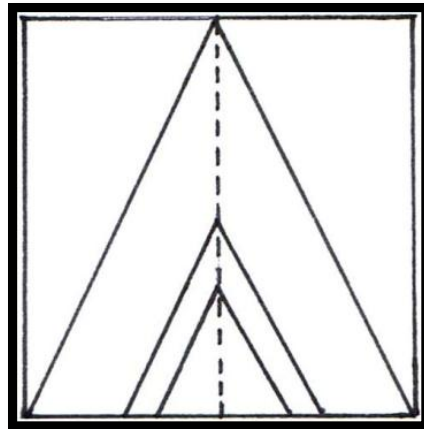
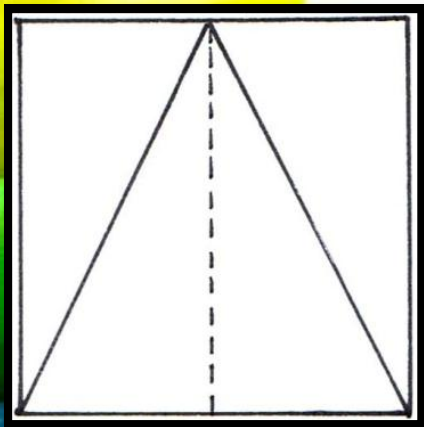
1.6 กระจัดเจิม

1.แม่ลายกระจัง

เป็นลายที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากลักษณะ
ของพื้นปลา ตัวลายอยู่ในโครงร่างรูป
สามเหลี่ยมเรียงต่อเนื่องเป็นแนวแถว

1.1 กระจังพื้นปลา

1.แม่ลายกระจัง

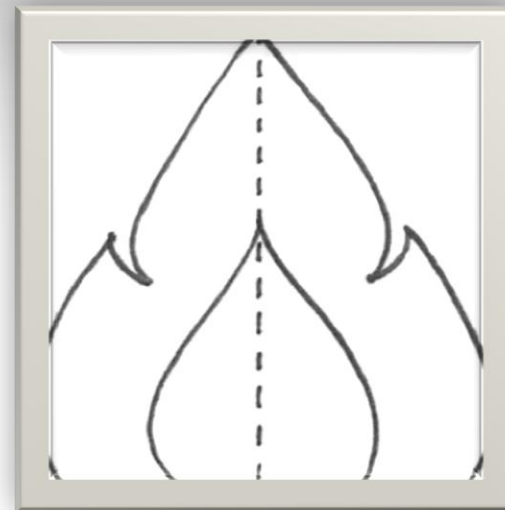
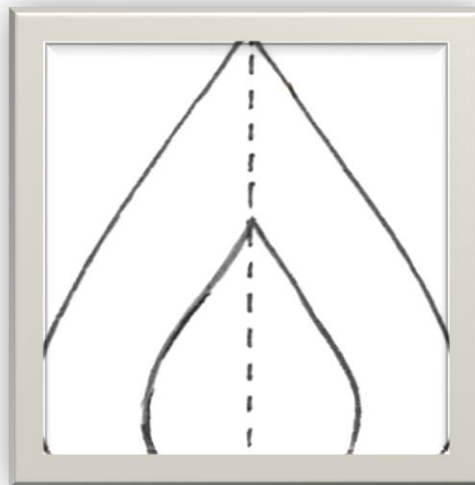
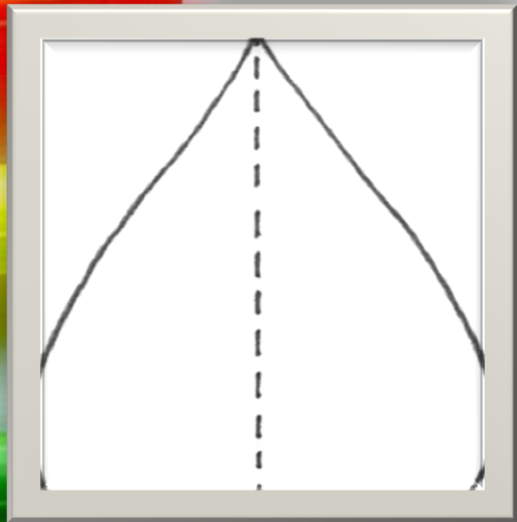
ภาพแสดงขั้นตอนการเขียนลายกระจังพื้นปลา

1.แม่ลายกระจัง

เป็นลายที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากส่วน
ของตาต้นอ้อย และกลีบของดอกบัว ตัวลาย
อยู่ในโครงร่างรูปสามเหลี่ยม เมื่ออยู่
เฉพาะตัวโดดเดี่ยว เรียกว่า ตาอ้อย ถ้าเขียน
ประกอบกันเป็นลายเรียงติดต่อกันเรียกว่า
บัวคว่ำ และบัวหงาย

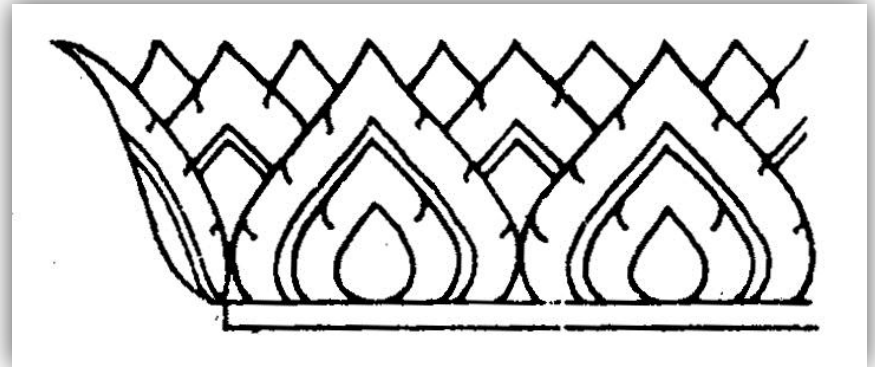
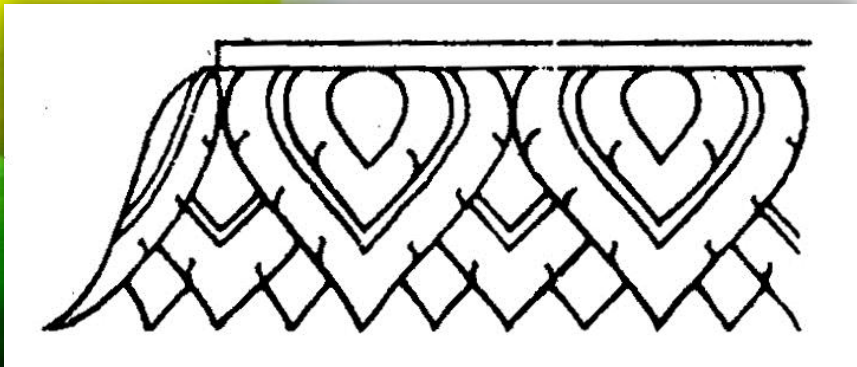
1.2 กระจังตา อ้อย

1.แม่ลายกระจ่าง

ภาพแสดงขั้นตอนการเขียนลายกระจ่างตาอ้อย

1.แม่ลายกระจัง

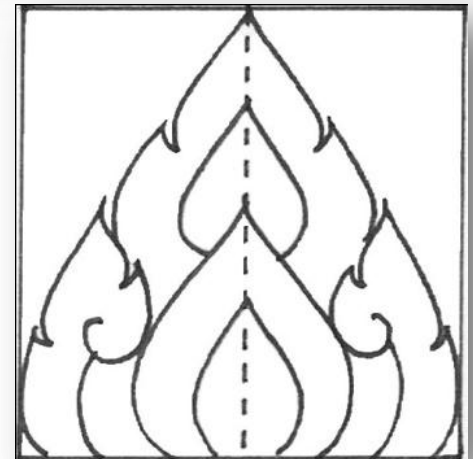
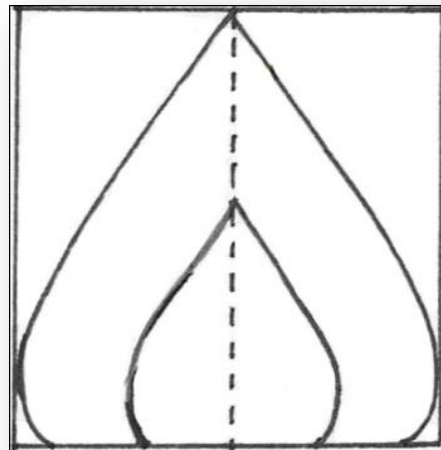
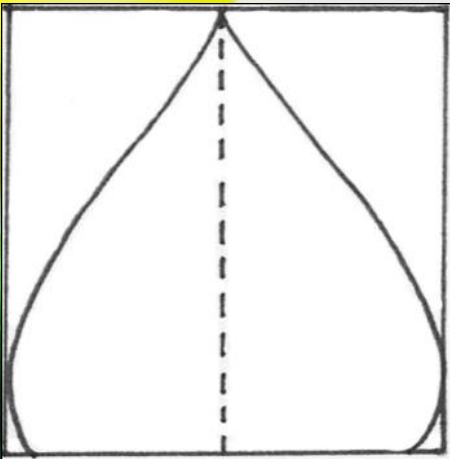
ลายบัวคว่ำ และบัวหงาย

1.แม่ลายกระจัง

เป็นลายที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากใบ
ฝ้ายเทศ ตัวลายอยู่ในโครงร่างรูป
สามเหลี่ยม ลักษณะภาพคล้ายกระจังตา
อ้อย แต่ภายในมีการสอดใส่รายละเอียด
ของลายเพิ่มขึ้น

1.3 กระจังใบเทศ

1.แม่ลายกระจัง

ภาพแสดงขั้นตอนการเขียนลายกระจังใบเทศ

1.แม่ลายกระจัง

เป็นลายที่มีรูปอยู่ใน โครงร่างคล้ายทรงพุ่ม
สามเหลี่ยม ตอนบนมีทรงคล้ายกระจังใบ
เทศ และตอนล่างมีตัวกระหนกซ้ายและ
ขวาหันหลังชนกัน ลายนี้เรียกอีกอย่างหนึ่ง
ว่ากระจังหู

1.4 กระจังปฏิญาณ

1.แม่ลายกระจัง

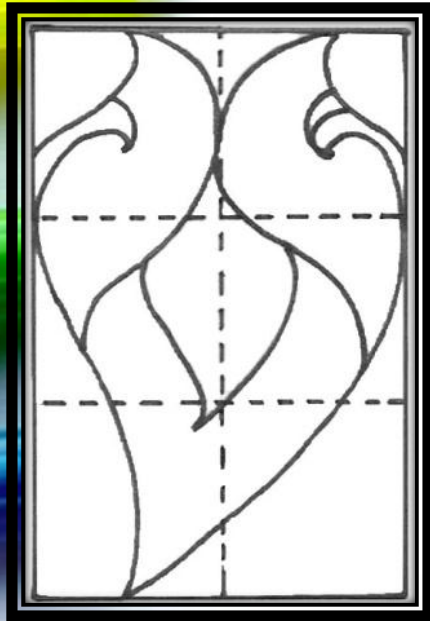

ภาพแสดงขั้นตอนการเขียนลายกระจังปฏิญาณ

1.แม่ลายกระจัง

เป็นลายที่มีลักษณะคล้ายกระจังปฏิญาณ แต่ต่างกันตรงปลายยอดสับัดเอียงไปทางซ้ายหรือทางขวา

1.5 กระจังรวน

ภาพแสดงขั้นตอนการเขียนลายกระจังรวน

1.แม่ลายกระจ้ง

เป็นลายที่มีลักษณะเหมือนกระจ้งปฏิญาณ
แต่มีขนาดเล็กใช้อยู่ระหว่างกระจ้งปฏิญาณ

1.6 กระจ้งเจิม

การเขียนภาพลายไทยพื้นฐาน

1. แม่ลายกระจัง

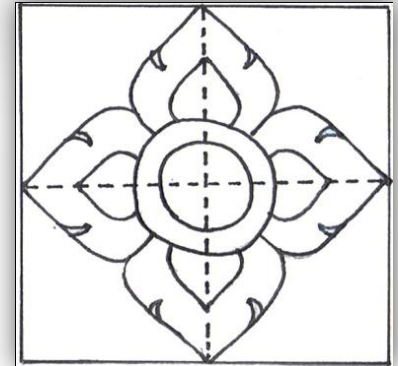
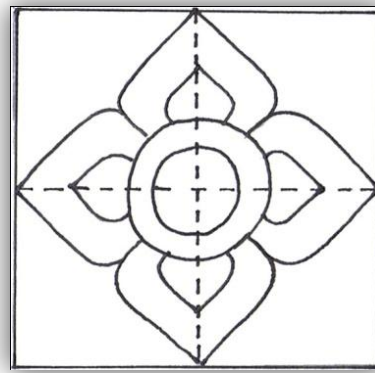
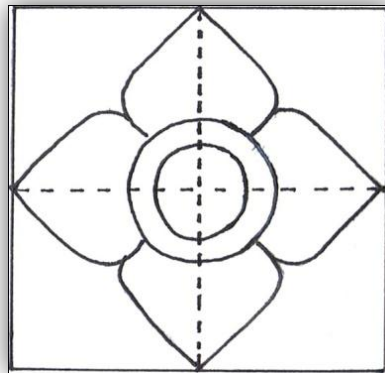
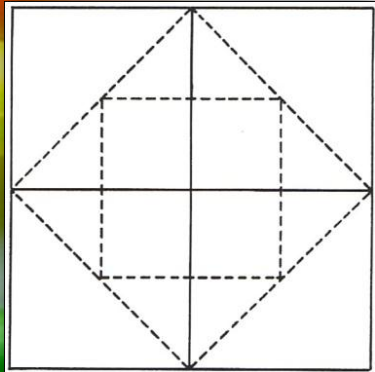
2. แม่ลายประจำยาม

3. แม่ลายกระหนก

2. แม่ลายประจำยาม

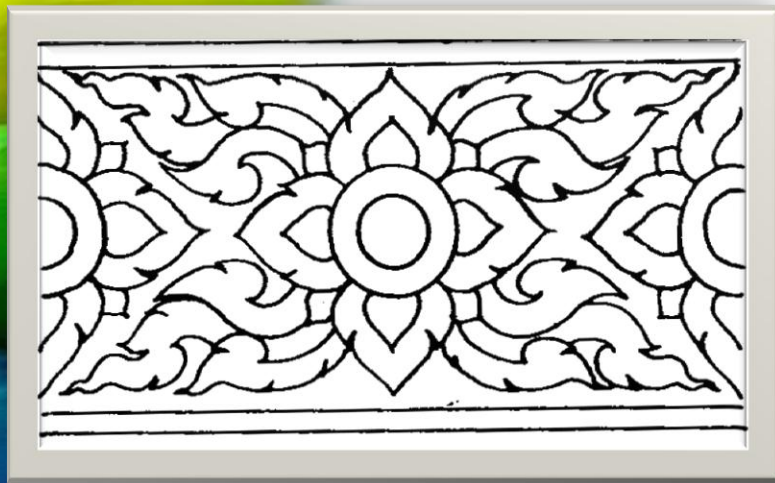
เป็นลายที่มีลักษณะคล้ายกลีบดอกสี่กลีบอยู่ในโครงร่างสี่เหลี่ยมจัตุรัส ล้อมรอบไว้วงกลม สันนิษฐานว่าได้แรงบันดาลใจมาจากดอกจัน นิยมใช้เป็นท่อนอกลายหรือหยุดลาย เช่น ลายประจำยามก้ามปู ลายประจำยามหน้ากระดานลูกฟักก้ามปู และลายประจำยามก้านแย่ง

2. แม่ลายประจำยาม

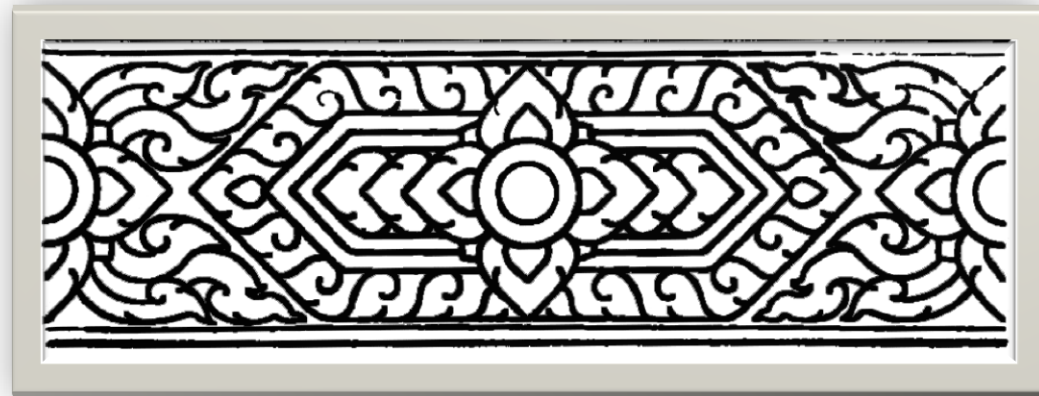

ภาพแสดงขั้นตอนการเขียนลายประจำยาม

2. แม่ลายประจำยาม

ภาพประจำยามก้ามปู

ลายประจำยามหน้ากระดานลูกฟักก้ามปู

การเขียนภาพลายไทยพื้นฐาน

1. แม่ลายกระจัง

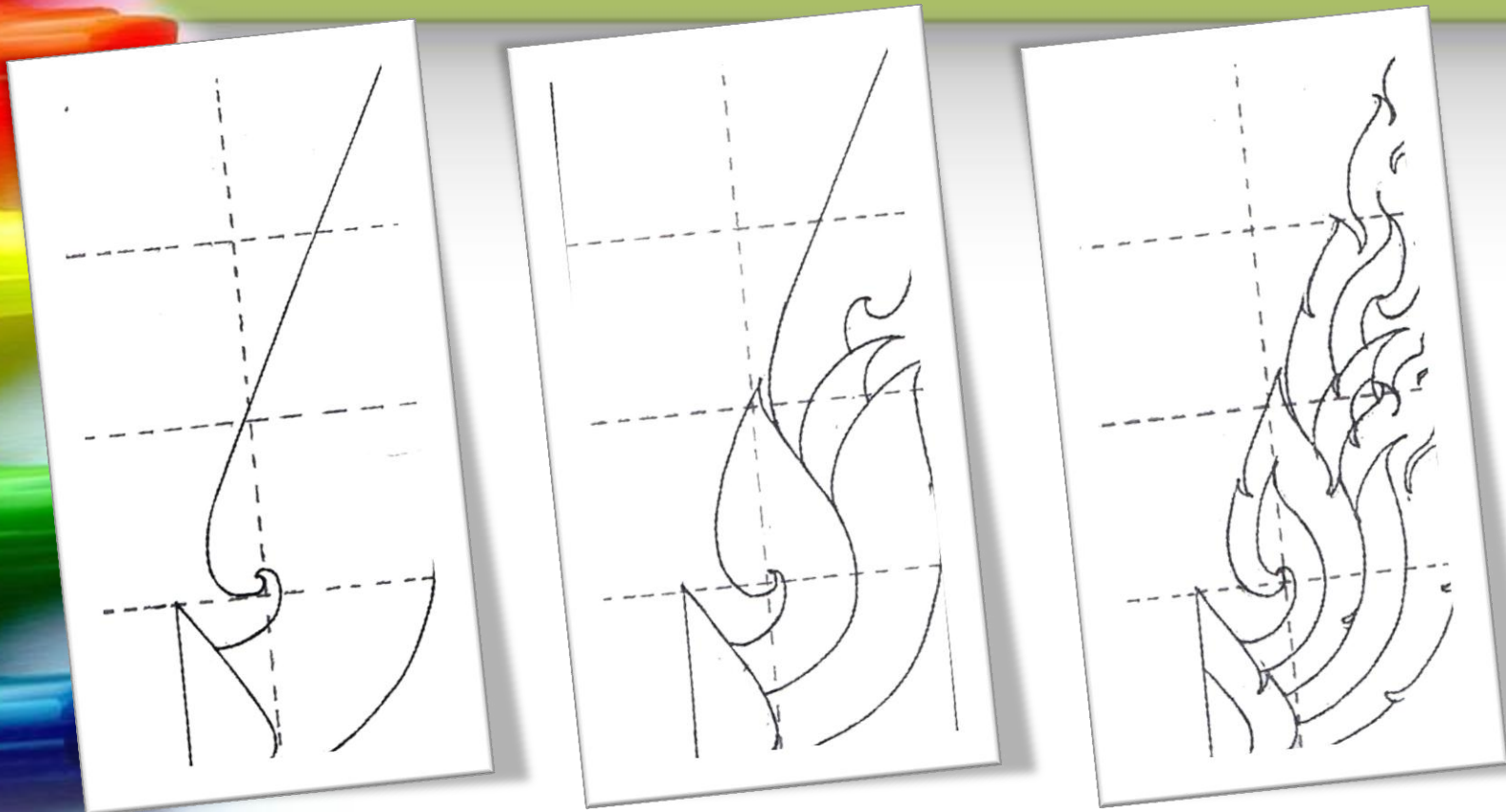
2. แม่ลายประจำยาม

3. แม่ลายกระหนก

3. แม่ลายกระหนก

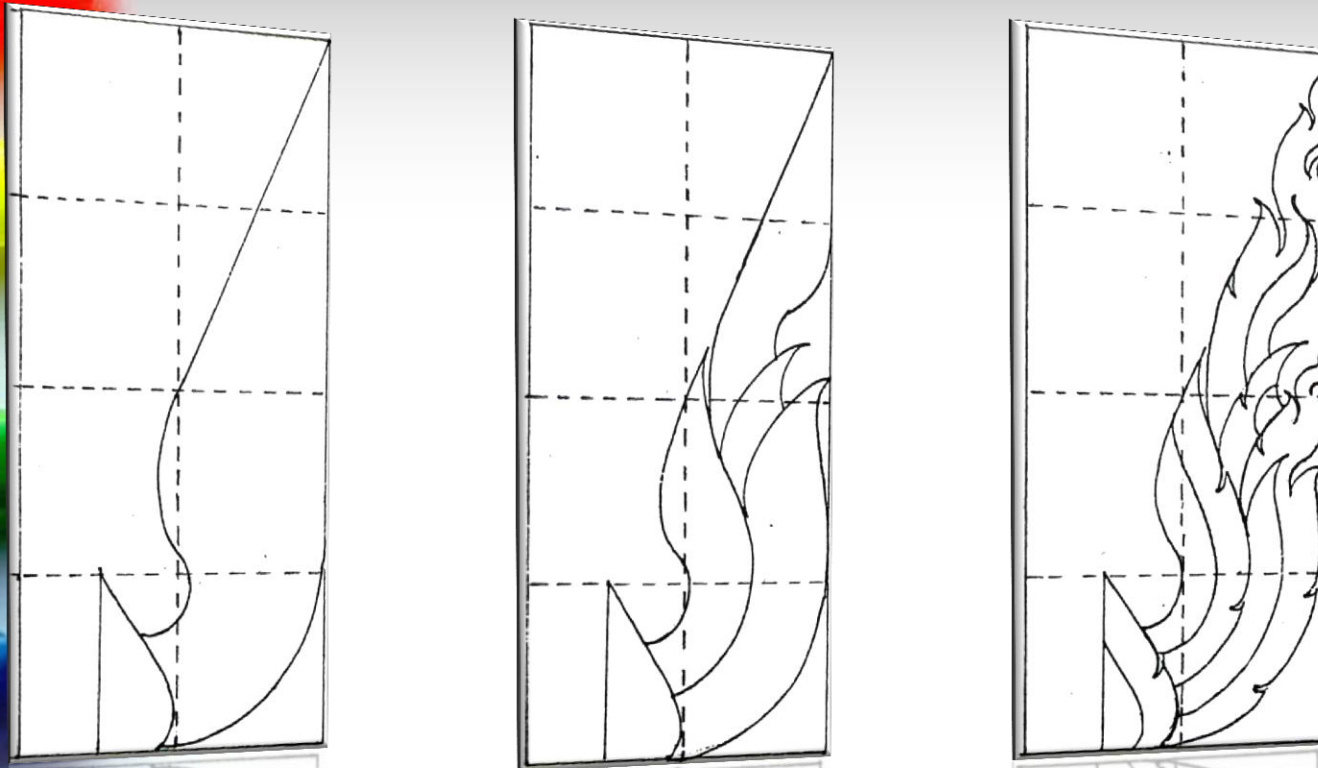
เป็นลายที่อยู่ในโครงร่างรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก ประกอบด้วยกาบและตัวลายกระหนกขมวดปลายแหลมอ่อนช้อยซ้อนกันเป็นช่ออยู่สามตัว จึงนิยมเรียกกันว่ากระหนกสามตัว ลายกระหนกนี้ได้รับแรงบันดาลใจมาจาก ใบไม้ เถาไม้เลื้อย เปลวไฟ มีชื่อเรียกลายต่างๆ เช่น กระหนกสามตัว กระหนกใบเทศ กระหนกหางโต และกระหนกเปลว เป็นต้น

3. แม่ลายกระหนก

ภาพแสดงขั้นตอนการเขียนลายกระหนกสามตัว

3. แม่ลายกระหนก

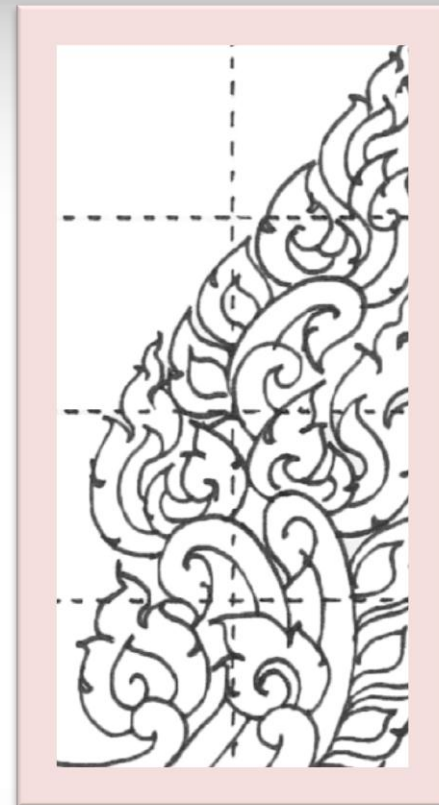

ภาพแสดงขั้นตอนการเขียนลายกระหนกเปลว

3. แม่ลายกระหนก

กระหนกใบเทศ

กระหนกหางโต

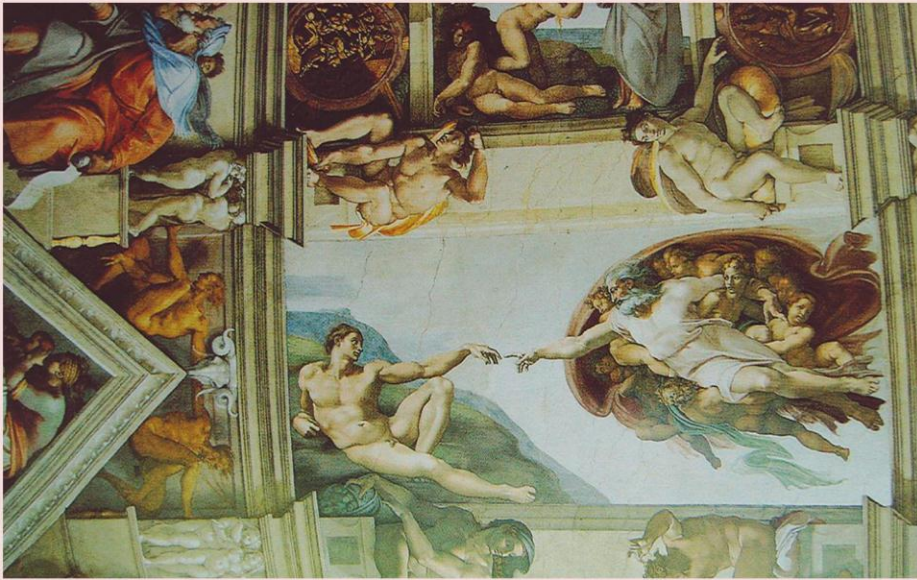
ทัศนศิลป์สากล

ความเป็นมาของทัศนศิลป์สากล

ทัศนศิลป์สากลมีพื้นฐานมาจากศิลปะตะวันตก โดยพัฒนามาจากศิลปะอียิปต์และกรีก ซึ่งเป็นศิลปะวัฒนธรรมยุคโบราณของโลก ได้พัฒนามาสู่ยุคฟื้นฟูศิลปวิทยา (RANAISSANCE ART) โดยมีศูนย์กลางอยู่ในอิตาลี และวิวัฒนาการมาหลายยุคหลายสมัย จนมีอิทธิพลต่อการผสมผสานแนวความคิดและรูปแบบต่างๆ ในการสร้างสรรค์ผลงานอย่างอิสระกลายเป็นศิลปะสมัยใหม่ที่เป็นสากลขึ้น และมีความแตกต่างไปจากศิลปะประจำชาติแบบเดิม

THE CREATION OF ADAM

ผลงานของ ไมเคิล แอนเจโล

เป็นภาพเขียนศิลปะ
ตะวันตกสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยาใน
อิตาลี ที่นำเอาศิลปะกรีกและโรมัน
มาปรับสร้างสรรค์ใหม่ แสดงรูปคน
มีกายวิภาคเหมือนจริงตาม
ธรรมชาติมาสู่การจัดองค์ประกอบ
ภาพที่แสดงเรื่องราวอุดมคติทาง
คริสต์ศาสนา แสดงให้เห็นอาดัมยื่น
มือออกไปจะสัมผัสพระหัตถ์ของ
พระเจ้า

ทัศนศิลป์สากลหรือทัศนศิลป์สมัยใหม่หมายถึงอะไร

หมายถึง ผลงานศิลปะที่มองเห็นหรือรับรู้ได้ด้วยประสาทสัมผัสทางตา ได้แก่ จิตรกรรม ประติมากรรม และสถาปัตยกรรม ที่มีรูปแบบหรือลักษณะเป็นสากล ซึ่งเป็นผลงานการสร้างสรรค์ทางศิลปะอันเกิดจากการผสมผสานแนวคิด และรูปแบบต่างๆ ในการใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างอิสระ โดยไม่ยึดติดกับรูปแบบเอกลักษณ์ศิลปะประจำชาติของชาติใดชาติหนึ่งเป็นแบบเฉพาะ สามารถสื่อความหมายสร้างความเข้าใจร่วมกันตามแนวคิด และความเชื่อร่วมกันในสังคมได้

หางนกยูง
เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

ผลงานของศาสตราจารย์ประกิต (จิตร) บัวบุศย์

เป็นภาพจิตรกรรมสากลที่สื่อ
ความหมายในเรื่องความประทับใจใน
ความงามของธรรมชาติจากต้นหาง
นกยูง แมกไม้ และสายน้ำ

มาลินี พระศรี

ผลงานของ ศาสตราจารย์ ศิลปะ พระศรี
ประติมากรรมรูปคนเหมือนลักษณะแบบลอยตัว
เป็นงานทัศนศิลป์รูปแบบสากล

ภาพอาคารสิ่งก่อสร้างงานสถาปัตยกรรมสากล ที่ออกแบบสร้างขึ้นเพื่อรองรับการใช้งานเป็นที่อยู่อาศัยสำนักงาน และร้านค้า ในสังคมปัจจุบันซึ่งเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว

รูปแบบของการถ่ายทอดงานทัศนศิลป์สากล

1. รูปแบบเหมือนจริง (REALISM)

2. รูปแบบตัดทอน (DISTORTION)

3. รูปแบบตามความรู้สึก (ABSTRACTION)

1. รูปแบบเหมือนจริง (REALISM)

ผลงานการสร้างสรรค์โดยยึดหลักการนำเสนอเรื่องราวในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมดังตาที่เห็น แล้วถ่ายทอดออกมาโดยไม่บิดเบือนรูปธรรมที่เห็น แต่สามารถประสานความรู้สึกรักใคร่ และอารมณ์ลงไปในงานได้ เช่น การเขียนภาพคน ภาพสัตว์ ภาพหุ่นนิ่ง ภาพแสดงเหตุการณ์ในงานจิตรกรรม และการปั้น แกะสลักรูปบุคคลสำคัญในงานประติมากรรม เป็นต้น เราเรียกงานศิลปะลักษณะนี้ว่า “ศิลปะรูปธรรม” (FIGURATIVE ART)

1. รูปแบบเหมือนจริง (REALISM)

หมู่บ้านชาวประมง

เทคนิคสีน้ำ

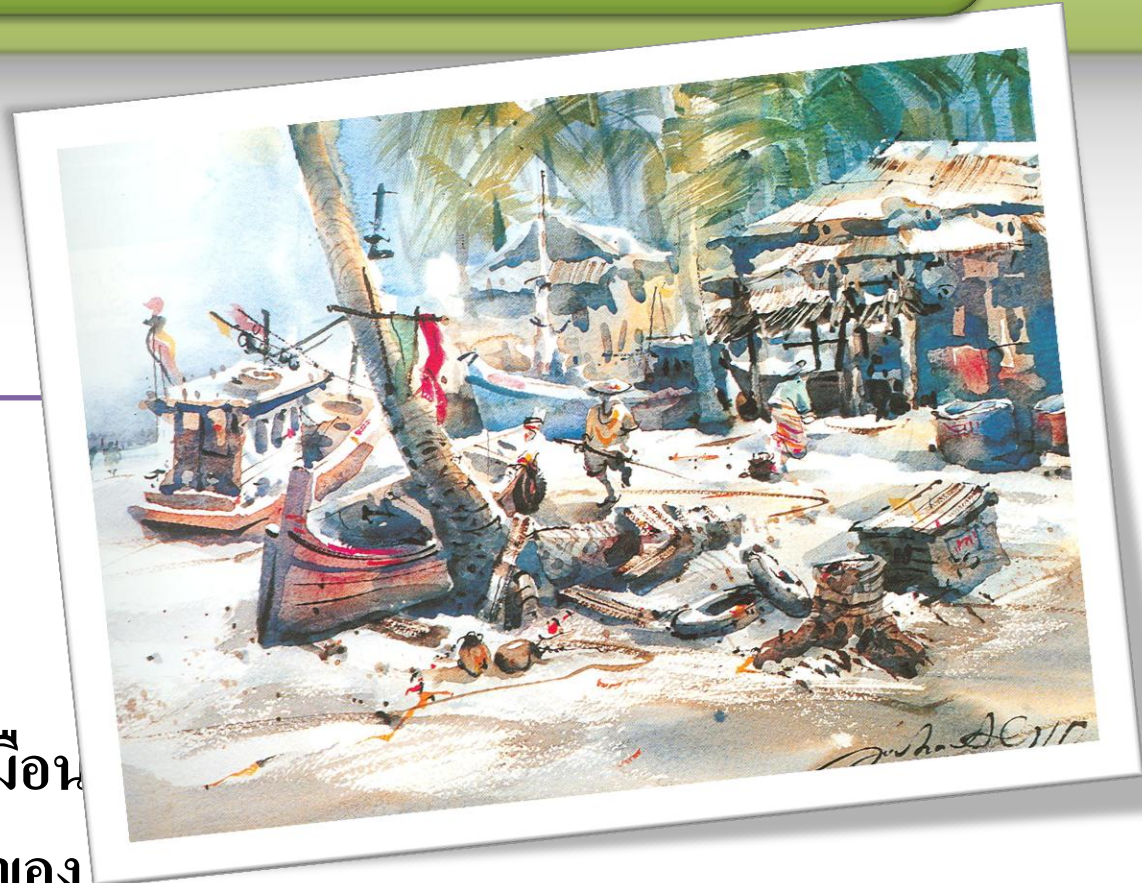
ผลงานของสุชาติ วงษ์ทอง

เป็นภาพที่ถ่ายทอดรูปแบบเหมือน

จริง แสดงให้เห็นถึงความงามของ

ธรรมชาติที่กลมกลืนกับวิถีชีวิต

ความเป็นอยู่ของชาวประมง

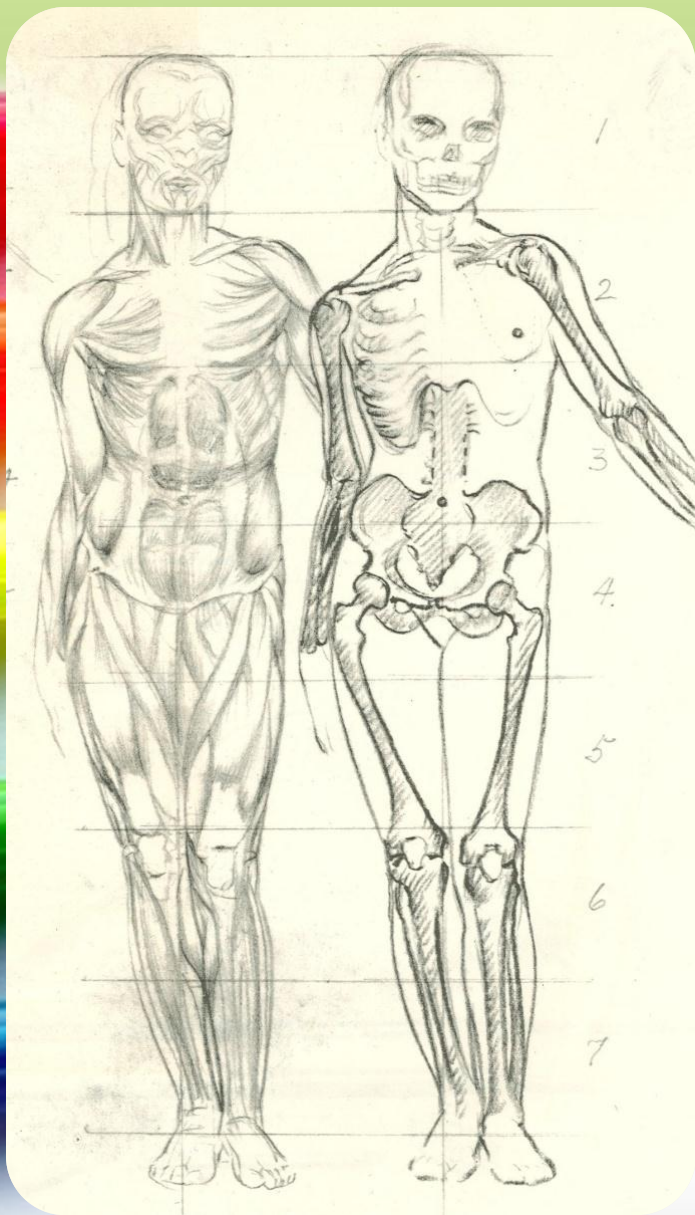

พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พระบรมรูปทรงม้า)
หล่อด้วยสัมฤทธิ์ เป็นศิลปะแบบตะวันตก ขนาดสองเท่าของพระองค์จริง ปั้นและหล่อใน
ประเทศฝรั่งเศส

1. รูปแบบเหมือนจริง (REALISM)

แนวทางการถ่ายทอดรูปแบบเหมือนจริง

1. กำหนดสิ่งที่จะสร้างสรรค์ เช่น เป็นงานรูปบุคคล สัตว์ ฯลฯ แล้วกำหนดกลวิธีการสร้างว่าจะป็นวิธีของจิตรกรรมหรือประติมากรรม
2. ผู้สร้างสรรค์ต้องมีความรู้ความเข้าใจของหลักพื้นฐานในการร่างภาพด้วยขนาด สัดส่วนของรูปร่างที่ถูกต้อง รวมทั้งความเหมือนหรือใกล้เคียงของสี แสง เงา พื้นผิว และลักษณะต่างๆ ของแบบ
3. แสดงความมีมิติให้รู้สึกคล้ายจริง เช่น การนำกลวิธีการสร้างมิติลงตาใช้ในงานจิตรกรรมให้มีความรู้สึกว่าภาพมีระยะใกล้ กลาง ไกล และการสร้างมิติจริงที่สามารถสัมผัสได้จริงในงานประติมากรรม

ไม่ใช่บ้านเรา
เทคนิคสีน้ำ
ผลงานของ สุชาติ วงษ์ทอง

สัดส่วนของความสูงของคนที่เป็นมาตรฐานสากล

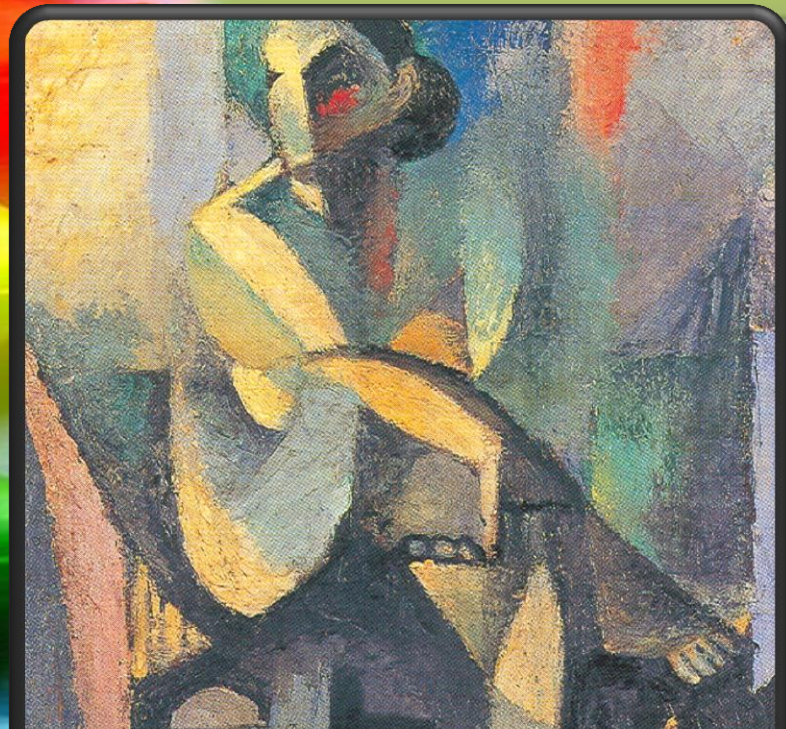

2. รูปแบบตัดทอน (DISTORTION)

2. รูปแบบตัดทอน (DISTORTION)

การสร้างสรรคที่มีลักษณะบิดเบือนไปจากของจริง โดยให้ความสำคัญกับรูปแบบที่เหมือนจริงน้อยลง แต่ให้ความสำคัญกับรูปแบบจากความคิดของศิลปินมากขึ้น ด้วยวิธีการตัดทอนรายละเอียดออกให้เหลือเฉพาะส่วนสำคัญ และทำให้เกิดความงามแปลกใหม่ เราเรียกศิลปะรูปแบบการถ่ายทอดลักษณะนี้ว่า “ศิลปะกึ่งนามธรรม” (SEMI-ABSTRACT ART)

2. รูปแบบตัดทอน (DISTORTION)

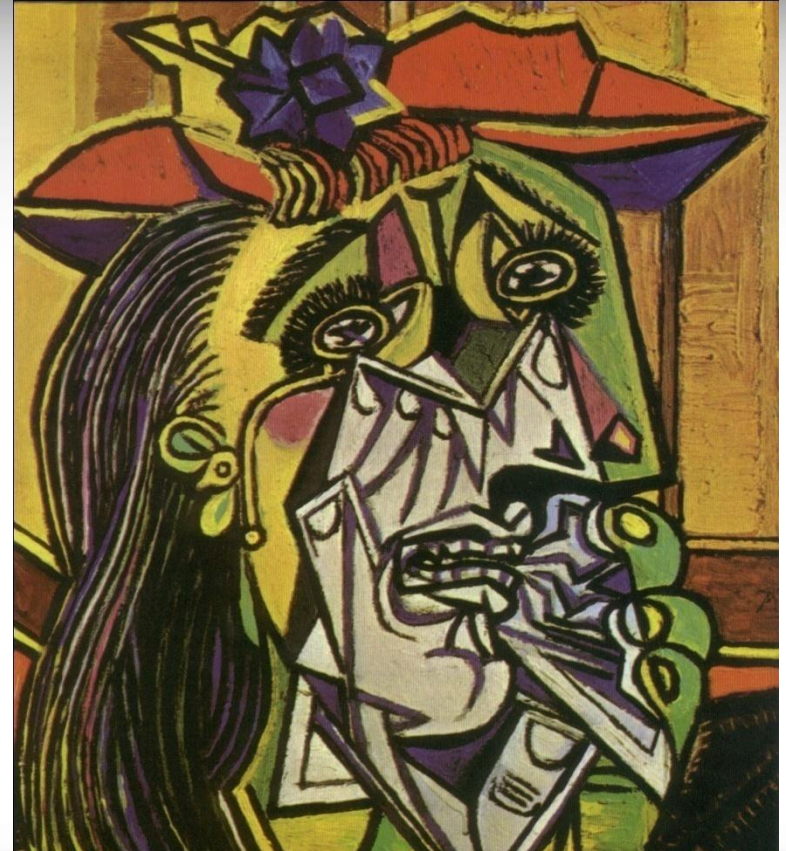

นำเงินเขียว
เทคนิคสีน้ำมันบนผ้าใบ
ผลงานของ เพื่อ หริพิทักษ์

เป็นการเขียนภาพตัดทอน
รูปทรงตามแนวทางของกลุ่มคิว
บิสม์ (CUBISM) แม้ภาพจะไม่
แสดงรายละเอียดอย่างรูปแบบ
เหมือนจริง แต่การใช้กลวิธีการเน้น
น้ำหนักสีมืด และสีสว่างจึงช่วยให้
ภาพเกิดมิติลวงคล้ายมี 3 มิติ

2. รูปแบบตัดทอน (DISTORTION)

เป็นภาพแสดงให้เห็นถึง
อาการ โศกเศร้าเสียใจของสตรีใน
ลักษณะการจัดภาพเชิงซ้อน
ใบหน้าและดวงตาให้เห็นได้
หลายด้านหลายหลายมุมในการ
มองภาพครั้งเดียว

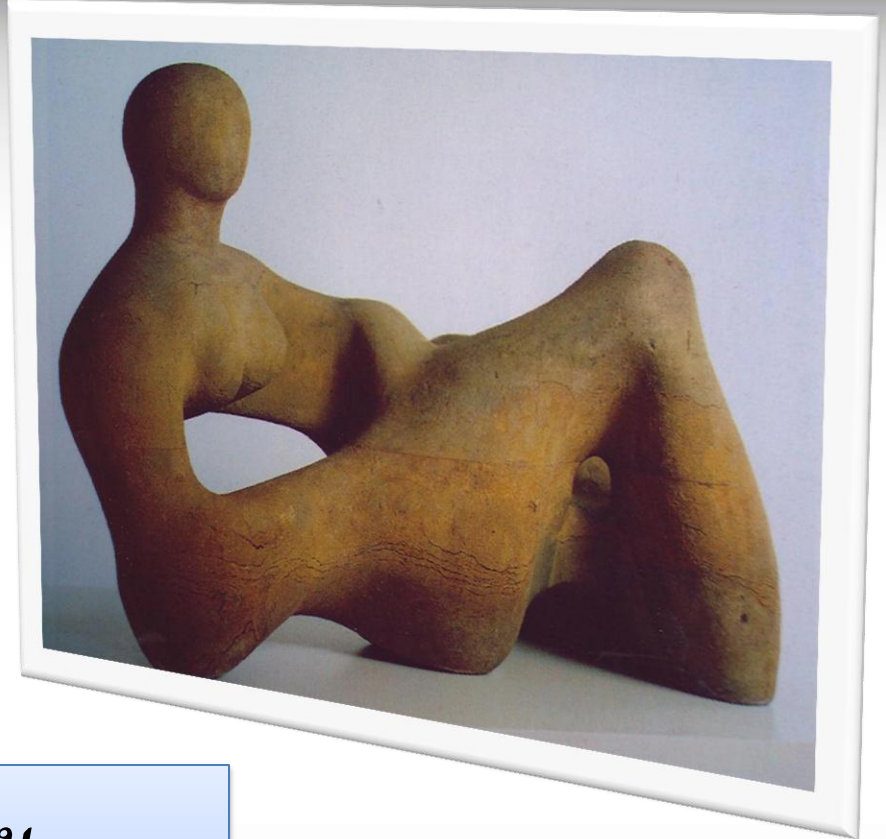

ผู้หญิงร้องไห้ (*WEEPING WOMEN*, ค.ศ.1937)

ผลงานของ ปาโบล ปิกัสโซ

2. รูปแบบตัดทอน (DISTORTION)

เป็นผลงานประติมากรรม
ที่แสดงร่องรอยเค้าโครงของ
ความจริงอยู่ หลังจากตัดทอน
รูปแบบเหมือนจริงตามที่ประติ
มากรออกแบบไว้

นอนเอกเขนก เทคนิคแกะสลักหิน
ผลงานของเฮนรี มัวร์ (HENRY MOORE)

แนวทางการถ่ายทอดรูปแบบตัดทอน

1. กำหนดเนื้อหาเรื่องราวหรือสิ่งที่จะถ่ายทอด และกลวิธีการสร้างว่าจะป็นวิธีของจิตรกรรมหรือประติมากรรม
2. ออกแบบตามความคิด จินตนาการ และเลือกใช้วิธีบิดเบือนจากของจริง โดยการตัดทอนรายละเอียดในส่วนที่ไม่ต้องการออกให้เหลือพอเป็นเค้าโครง สามารถออกแบบทำได้หลายวิธี เช่นทำเป็นรูปทรงเรขาคณิต และการนำรูปด้านต่างๆ มารวมกันลักษณะเชิงซ้อน
3. เมื่อได้เค้าโครงรูปแบบที่ตัดทอนแล้วพิจารณาจัดภาพตามหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ เช่น ให้มีเอกภาพ สมดุล จุดสนใจ ความกลมกลืน และความขัดแย้ง

2. รูปแบบตัดทอน

ภาพชื่อแม่หนูน้อย ผลงานของปิกัสโซ
เป็นการนำรูปด้านต่างๆ มารวมกัน
ลักษณะเชิงซ้อน

3. รูปแบบตามความรู้สึก (ABSTRACTION)

3. รูปแบบตามความรู้สึก (ABSTRACTION)

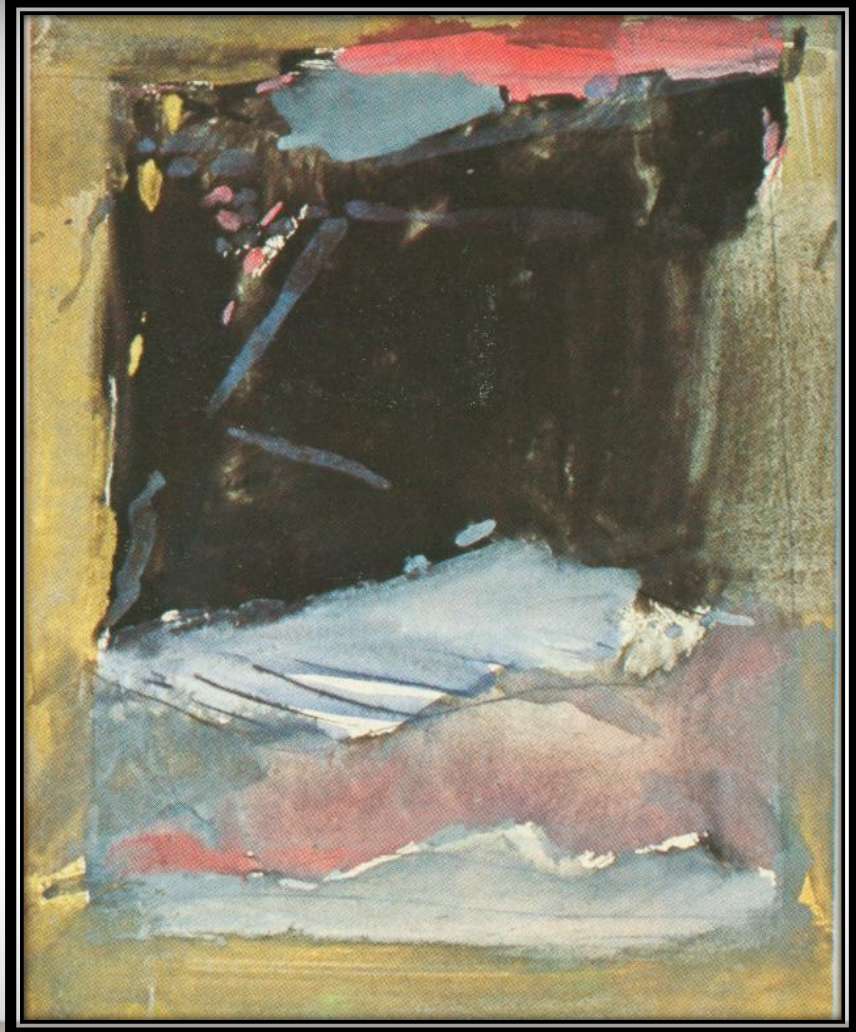
ผลงานการสร้างสรรค์ซึ่งเกิดมาจากแรงบันดาลใจของศิลปินแสดงโดยไม่คำนึงถึงรูปทรงและไม่แสดงเรื่องราวที่เป็นรูปลักษณะจริงตามธรรมชาติ แต่มุ่งแสดงออกทางความงามที่ถ่มกรองเอาความรู้สึกออกมาเป็นภาพในลักษณะการจัดส่วนประกอบทางทัศนธาตุศิลปะด้วย เส้น สี น้ำหนัก ฯลฯ เพื่อให้ผู้รับรู้เกิดอารมณ์ความรู้สึกต่างๆ แทนรูปเหมือนจริง เราเรียกศิลปะลักษณะนี้ว่า **“ศิลปะนามธรรม”** (ABSTRACT ART)

3. รูปแบบตามความรู้สึก (ABSTRACTION)

เป็นภาพเขียนบันทึกความประทับใจใน
บรรยากาศของสถานที่ท่องเที่ยวทั้งใน
เวลากลางวัน กลางคืน ตลอดจน
ความสุขและความทุกข์ ขณะที่อยู่ใน
สวีตเซอร์แลนด์

สวีตเซอร์แลนด์ 1972

เทคนิค สีโปสเตอร์ผสมกับสีน้ำ
ผลงานของ วิโรจน์ เจียมจิราวัฒน์

3. รูปแบบตามความรู้สึก (ABSTRACTION)

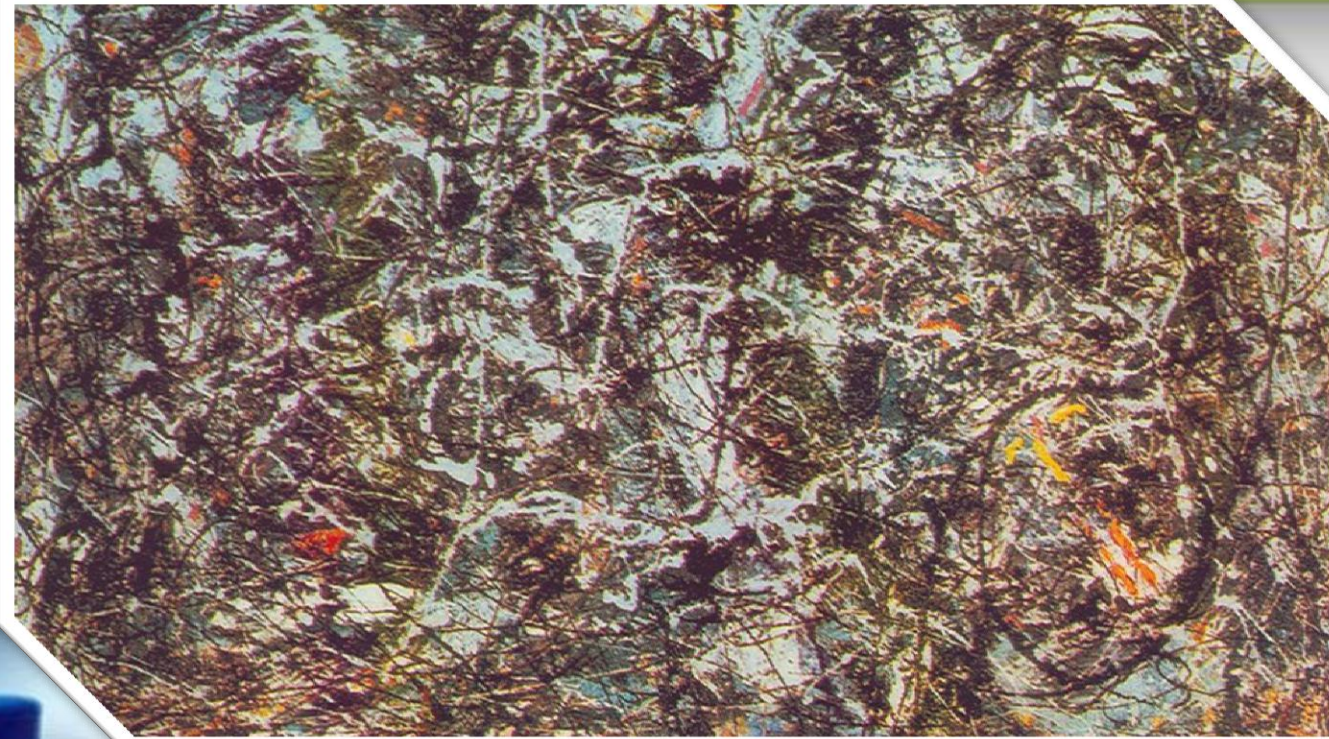
เป็นประติมากรรมที่นำลักษณะของ
เส้นและรูปทรงมาจัดประสานให้
กลมกลืน เกิดเป็นรูปผลงาน จนมี
อิทธิพลต่อความรู้สึกให้เกิด
จินตนาการของผู้ชมด้วยตนเอง

มนุษย์กับความปรารถนา
ผลงานของ เจ็มส์ตันน์ กองสุข

แนวทางการถ่ายทอดรูปแบบตามความรู้สึก

1. กำหนดแนวทางการแสดงออกตามแรงบันดาลใจ ต้องการจะสะท้อนความรู้สึกในด้านใด เช่น ความรัก ความสุข ความสนุกสนาน ความเศร้า และความลับสน เป็นต้น
2. แทนค่าความรู้สึกด้วยทัศนธาตุทางศิลปะ เช่น ใช้เส้นโค้ง แทนค่าความนุ่มนวล อ่อนไหว เย้ายวน สีดำแทนค่าความหดหู่ และ ลักษณะผิวหยาบแทนค่าความเข้มแข็ง หนักแน่น แสดงความเป็นผู้ชาย
3. สร้างสรรค์ตามแรงบันดาลใจ กลวิธีการสร้างผลงานอาจเกิดจากการออกแบบก่อนแล้วทำตามนั้น หรือแสดงออกไปตามความรู้สึกที่ต้องการทันที แล้วเลือกตัดเอาเฉพาะส่วนที่ดีที่สุด

3. รูปแบบตามความรู้สึก (ABSTRACTION)

การหยั่งถึงความเข้าใจเต็มที่ เทคนิค หยดโรยสี
ผลงานของ แจกสัน พอลลอก